דרכי חד גבך הוא אבל הכא מי איכא

למימר הכי ורבי ירמיה אמר לך אנא דאמרי

אפי' לרבנן עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא

משום דא"ל אי שתקת שתקת ואי לא מהדרנא

שמרא למרייהו ולא מצית לאשתעויי דינא

בהדייהו אבל הכא מי איכא למימר הכי

"ספק ויבם שבאו לחלוק בנכסי סבא ספק

אמר האי גברא בר מיתנא הוא ופלגא דידי

הוא יכם אמר את בראי דידי את ולית לך

ולא מידי הוי יבם ודאי וספק ספק יואין

ספק מוציא מידי ודאי יספק ובני יבם שבאו

לחלוק בנכסי סבא ספק אמר ההוא גברא

בר מיתנא הוא ופלגא דידי הוא ובני יבם

אמרי אחונא את ומנתא אית לך בהדן פלגא

דקמודי להו שקלי תילתא דקא מודו ליה

שקל פש להו דנקא הוי ממון המוטל בספק

וחולקין יסבא ויבם בנכסי ספק או סבא

וספק בנכסי יבם הוי ממון המוטל בספק

וחולקין: מתני' ישומרת יבם שנפלו לה

נכסים מודים ב"ש וב"ה שמוכרת ונותנת

וקיים מתה מה יעשה בכתובתה ובנכסים

הנכנסים ויוצאין עמה ב"ש אומרים יחלוקו

יורשי הבעל עם יורשי האב וב"ה אומרים

הנכסים בחזקתן כתובה בחזקת יורשי הבעל

נכסים הנכנסים ויוצאין עמה בחזקת יורשי

האב יכנסה הרי היא כאשתו לכל דבר

סיובלבד שתהא כתובה על נכסי בעלה

הראשון: גמ' מ"ש רישא דלא פליגי ומ"ש

סיפא דפליגי אמר עולא רישא דנפלה כשהיא

ארוסה וסיפא דנפלה כשהיא נשואה וקסבר

עולא זיקת ארוםה עושה ספק ארוםה

מסורת הש"ם

לג א מיי׳ פ״ה מהלכות נחלות הלכה ד ה חמו קסג סעיף ו: לד ב מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף ז: סעיף ז: לה ג מיי׳ שם טוש״ע שם

מעיף ח: לו ד מיי' פכ"ב לפרף מו. ד מיי' פכ"ב מהל' אישות הלכה י ופ"ג מהלכות נחלות הלכה י סמג עשין נא טוש"ע אָה"ע סימן קס סעיף ה: לו ה טוש"ע שס ס"ו: ע סיי קסח ס"ח:

לח ו מיי שם טוש״ע לה אה״ע סי קסח למו ז מיי׳ שם ופ״א מהלכות יצום הל׳ א טוש"ע אה"ע שם סעיף ג וסימן קסו סעיף ד:

תום' חד מקמאי (המשר) אשתו נצ"ב יחלוקו יורשי שאני הכא כיוז דשומרת יבם היא יבם במקום בעל קאי וכשם שהוא מוחזק בכתובה כד הוא מוחזק בנצ"ב והרמב"ם יחלוקו מסקנא דשמעתתא . אליבא דהלכתא שומרת יבם מן הארוסין . הנכסים בחזקתן ל״ש נפלו י. לה בחיי ארוס ל״ש נפלו ל"ש עבד בה מאמר ול"ש לא עבד בה מאמר ל"ש ולגוף הנכסים ואם היתה שומרת יבם מן הנשואין שומרת יבם מוכרת ונותנת נכסים הנכנסין והיוצאים עמה וקיים ואפלו עשה בה מאמר ואם מתה נכסים בחזקתן כתובה ונצ"ב בחזקת יורשי הבעל. נ"מ בחזקת יורשי האב ואפי" עשה בה מאמר ואם היתה שומרת יבם מן הנשואין ונפלו לה נכסים כשהיא תחת בעלה קי"ל כרבא דאמר ידו עדיפא מידה ל"ש עבד בה מאמר ל"ש לא עביד הבעל קלישא ליה וידו י כידה ויחלוהו הוכסיח אבל לאביי דאמר אליבא רב"ה דידו כידה השתא ידו ונכסים בחזקת יורשי האב. מיהו קי"ל כרבא ויחלוקו ואע"ג דאמר רב פפא דייקא מתני׳ כותיה . דאביי הלכתא כותיה דרבא דקי״ל כל היכא דפליגי אביי ורבא הלכה כרבא בר מיע״ל קג״ם הלכך הלכתא כרבא ויחלוקו. וי״מ אליבא דרבא דאמר ידו עדיפא מידה נכסים בחזקת יבם. ורש"י כתב ויחלוקו והא דאמר ואע"ג דקשיא מתה לאביי ה״ה לאחר מיתה לפלגו בחייה ולפירות דאליבא דב"ש יחלוקו. וי״מ דלרבא לא קשיא מתה ל) דבמתה ה״ה . חלוקו לכ״ע הואיל והללו נכסים בחזקתן אפי׳ לב״ש אפי׳ עבד לה מאמר ⁽³ ולפי הפירוש הזה לא הוה צריך לאוקמי רישא בדלא עבד לה מאמר. וה"ל :טעמא בדעבד לה מאמר

הוא בא ומוחזק בנכסים ולא דמי לההוא דרב משרשיא דלעיל דהתם אע"ג דספק אית ליה בנכסים זכיה ממה נפשך אפ"ה לא חשיב ודאי דלא ידע מכח מי הוא בא עליהם משמע מחוך פירושו דקרי ודחי מה שודחי נוטל חלק

ושם) גבי הא דתנן נפל הבית עליו ועל אמו כ אלו ואלו מודים שיחלוקו פירש רבינו שמואל שיחלוקו יורשי האם דהיינו אחי האם מאביה עם יורשי הבן היינו אחי הבן מן האב ראובן ולא רצה לפרש יורשי האם בני האם דהיינו אחי הבן מן האם דהיינו בנימין דא״כ ה״ל בנימין ודאי וראובן ספק ואין ספק מוליא מידי ודאי ואין נראה כלל דאטו מפני שהוא ודאי במקלת הנכסים יהא ודאי בכולן ועוד דאמר התם ומייתי ליה לקמן גבי נפל הבית עליו ועל אביו עליו ועל מורישיו והיתה עליו כתובת אשה וב״ח כו׳ ומסיק דיורשי האב אחי הבן אלמא אע"ג דיש לאב בנים אחרים לא חשבינן להו ודאי וכן בפ"ק דב"ק (דף ט. ושם) גבי אחים שחלקו ובא ב״ח ונטל חלקו של אחד מהן דאמר רב אסי נוטל רביע בקרקע או רביע במעות משום דמספקא ליה אי כיורשים דמו אי כלקוחות ולא אמרי׳ שלא יטול כלום שהרי זה המוחזק הוא ודאי במקלת נכסים וכן זה אומר כולה שלי וזה אומר חליה שלי גבי שנים אוחזים בטלית (ב"מ דף ב.) אלא הא דקרי הכא יבם ודאי היינו משום שהיבם הוא ודאי יורשו של סבא אבל ספק הוא ספק אם הוא יורשו כלל אבל התם בנפל עליו ועל אמו לא הוי בנימין ודאי יורש בכל חלי האחר דאם מתה רחל קודם יוסף הוי ראובן נמי יורשו וכן בנפל הבית עליו ועל אביו אם מת האב קודם הוי בעל חוב יורש ולא בן המתר: ובית הלל אומרים

בנכסים ובפרק מי שמת (ב"ב דף קנח:

הנכסים בחוקתן. נפרק מי שמת (ב"ב קנת. ושם) פליגי בכהאי גוונא ב"ש וב"ה גבי נפל הבית עליו ועל אשתו וקאמר בגמ' בחזקת מי פירוש בית הלל דקאמרי נכסים בחזקתן דהיינו נכסי לאן ברזל בחזקת מי ר' אלעזר אומר בחזקת יורשי האשה רבי יוחנן אמר בחזקת יורשי הבעל וריש לקיש אמר יחלוקו ופי׳ בקונטרס בפרק האשה שנפלו (כתובות דף פ: ושם) דכי היכי דפליגי התם הכי נתי פליגי אמתניתין דהכא ורבינו תם אומר דלא דמיא הך לדהתם דהכא לא פליגי ב"ש בכתובה אלא בנכסי מלוג כדאמר בגמ' דכתובה שיירה מדקתני יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי אב כו' אבל התם קתני סתמא יחלוקו משמע דבכתובה נמי פליגי והיינו טעמא דהתם אם הבעל מת תחלה הויא האשה כמו שגבתה כתובתה אבל הכא שהיא זקוקה ליבם אין לאשה כלום בנכסי הבעל עד אחר החלילה דלא ניתנה כתובה לגבות מחיים ואפשר דכולהו אמוראי מודו הכא דנכסי לאן ברזל הוי בחזקת יורשי הבעל והא דלא ערבינהו עם

כתובה כדי ליתן טעם לדבר כלומר בחזקת מי שהיו עד עתה דהיינו בחזקת הבעל אבל בכתובה דבר פשוט הוא יותר שהיא בחזקת הבעל מנכסי לאן ברזל שהיא הביאה מבית אביה ושמה אותם לבעל וכן ל"ל למאן דאמר התם בחזקת יורשי הבעל ואם תאמר ולמאן דאמר בחזקת יורשי האשה מ"ש מנפל הבית עליו ועל אמו דמודים בית הלל שיחלוקו ולא מוקמינן להו בחזקת יורשי האם ויש לומר דשמא קסבר ההוא מנא דירושת יורשי הבעל דרבנן א"נ אפילו קסבר דהוי דאורייתא כיון דלאו מכח קורבה קאמין מוקמינן להו בחזקת האשה טפי א"נ משום הכי לא מוקמינן להו התם בחזקת יורשי האם משום דרגילות הוא שהאם היא מתה קודם דקא חשיב בריש יש נוחלין (ב"ב דף קח.) פורענות כשהבן מת תחלה לפיכך לא החזיקום בחזקת האם ואם תאמר ויורשי האשה היכי גבו כתובה (נ הא קי"ל כרב ושמואל דאמרי בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מו.) דאין אדם מוריש שבועה לבניו ומיהו לב"ש ניחא דאית להו שטר העומד לגבות כגבוי דמי והוו כמוחזקין בממון דכמה ברייחות דפריך מינייהו לרב ושמואל בשבועות (ד) משני התם דאתא כב"ש ולר"א דאמר בחזקת יורשי האשה ניחא דאיהו פליג בהדיא בשבועות (דף מח.) אדרב ושמואל אבל ר' יוחנן דאמר בחזקת יורשי הבעל ופי' דנכסים בחזקתם הוא טעם לדבר למה לי תיפוק ליה דאין אדם מוריש שבועה לבניו ויש לומר דהיא הנותנת דלפי שהנכסים בחזקת הבעל (כ) אינה מורשת שאם היו בחזקת האשה היתה מורשת כמו לבית שמאי דאמרי כגבוי דמי אי נמי אר"י דאיכא לאוקמי במטלטלי ואימנהו בעינייהו שנוטל בלא שבועה והא דלא משני הכי בשבועות אלא דוחק להעמידה כב"ש משום דהתם בכתובה איירי אבל הכא דאיירי בנכסי לאן ברזל שהביא' מבית אביה דרגילין להיות בעינייהו דאין דרך לבעלה למכרן ואיכא למ"ד לקמן (דף סו:) המכנסת שום לבעלה אם רצה הבעל למכור לא ימכור:

דרכי הד אים לי גבך. וטענת ברי הוא דידע מאי קתבע מיניה: הךר יבם ודאי וחפק חפק. פי׳ בקונטרס ודאי שיודע מאיזה כח מי איכא למימר הכי. הא לא ידע מאי קא תבע מיניה אי פלגא בנכסי מיתנא (א) אי פלגא מנתא בנכסי יבם ומכח שתי טענות הוא בא עליהם בכל אחת ואחת אומרים לו הבא ראיה: סבא. אבי המת

> והיבם: הוי יבם ודחי. יורש ויודע מכח מי הוא בא ומוחזק בנכסים. ולא דמי לההיא דרב משרשיא דלעיל דהתם אע"ג דספק אית ליה זכיה בנכסים ממה נפשך אפילו הכי לא חשיב ודאי דלא ידע מכח מי הוא בא לירש מכח מה הוא בא עליהן: פלגא דקה מודה להו שקלי. מששה זהובים נוטלין שלשה: מילחה דקה מודו ליה. שני זהובים תילתה דכולהו נכסי: שקיל. דהא אמרו ליה אחונא את ואינהו הוו תרי ואיהו שלישי: פש דנקא. דקמינצו עליה האי אמר כולה דידי והני אמרי כולה דידן הוא נוטל חלי ובין שניהם חלי: סבא ויבם בנכסי ספק. סבא אמר האי בר מיתנא הוא וכיון דאין לו יורש אני קודם דתגן (ב"ב דף קטו.) האב קודם לכל יוצאי ירכו ויבם אמר בני הוא ואני יורשו דהאב קודם: או סבא וספק בנכסי יבס. שחין ליבס בן אחר סבא אמר את בר מיתנא ואני יורש את בני מקום שאין לו בן וספק אמר בנו אני ואני יורשו: חולקין. דדלמא כולהו דהאי ודלמא כולהו דהאי. ואין לומר האב ודאי מוחזק דאם זה בנו אין כאן לאב כלום: בותנר' שומרת יכם. ממתנת ומלפה ליבם. כמו עניה זו לשוא שמרה באף על פי בכתובות (דף סב:): שנפלו לה נכסים. מאביה וסלקא דעתן שנפלו לה כשהיא שומרת יבם: ובנכחים הנכנסים ויולאים עמה. היינו נכסי מלוג שהקרן שלה קיים וכשהיא נכנסת נכנסין עמה וכשהיא יולאת יולאין עמה: ה"ג ב"ש אומרים יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי החב. דספק נשואה היא חכה היבם בחלי

ירושתו מספה שהבעל יורש את אשתו וזו שספה נשואה היא אצלו זכי בפלגא אבל בכתובתה מודים ב"ש דבחזקת הבעל היא ולא פלגי בה יורשי האב. וטעמא דכולה מתניתין מפרש בגמ': גבו' מאי שנא רישה דל"פ ומ"ש סיפה דפליגי ב"ש. מחי שנה רישה כשהיה קיימת דלא פליגי ב"ש אלא בכח דילה מחזקינן לנכסי דקאמרי מוכרת ונותנת לכתחלה ומאי שנא סיפא דפליגי כשמתה לא מוקמי נכסי מלוג בחזקת יורשיה: ה"ג אמר עולא רישא דנפלה כשהיא ארוסה. שנפלה לייבום מאירוסין ונפלו הנכסים לה כשהיא שומרת יבם: סיפא דנפלה. לפניו לייבוס: כשהיא נשואה. הלכך רישא דלגבי ארוסה ממש קי"ל לב"ש תמכור כדתנן לקמן כ"ש זו שאינה אלא זקוקה בעלמא ולב״ה דאמרי בארוסה ודאי לא תמכור לכתחלה אבל אם מכרה ונתנה קיים הכא משום דספק ארוסה היא דאגידא ביה ולאו אשתו ממש היא מודו ב"ה דמוכרת ונותנת לכתחלה: סיפא

א) לעיל יט: פסחים ט. וש"נ. ב) כחובות ה: ַנלעיל יט: כתובות פ:], ד) לחמו נב. ופה. כתובות נג: פ:],

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מי איכא וכו׳ פלגא בנכסי מיתנא אי מנתא כל"ל ותיבת פלגא נמחק: (ב) תום' ד"ה הוי וכר׳ עליו ועל אמו ינם וכו' עניו ועל חמו כגון יוסף ורחל אלו ואלו מודים שימלוקו פי רבינו שמואל שימלוקו יורשי האם והייבו אחי האם מן האב לָבֶן עם יורשי הבן: (ג) ד"ה ובית הלל וכו׳ היכי גבו כתובה. נ"ב כלומר הלא מחוייבת שבועה היתה וכיון שמתה ולא נשבעה הוי מוריש שבועה לבניו [והשאר חסר]: (ד) בא"ד לרב ושמואל בשבועות וקא לרב ושמוחל בשבועות וקא משני התם. נ"ב כלומר על חדא ברייתא מהנך ברייתות קא משני הא מני ב"ש היא דאמר שטר סעומד לגבות כגבוי דמי אלמא דלב"ש ניחא דיכולה שמוחזקין בממון: (ה) בא"ד בחוקת הבעל לכך אינה מורשת שאם היו בחוקת וכו' דאין דרך בעלה למכרן:

מוסף רש"י

שומרת יבם שנפלו לה נכסים. כשהיא לומרת יכס (כתובות פ:). מה יעשה בכתובתה. בנדוניא שהכניסה לו ושמאתן לו בכתובתה וקיבל עליו אחריותן ורשאי להוליאם (חח). ובנכסים הן נכסי מלוג שאין שמין אותם עליו ואינו רשאי להוציאן, אלא משנכנסה לרשותו נכנסין עמה וכשהיא יולאה יולאין עמה וכסים יונסוי עמה (שם). וב"ה אומרים בסים ללמן כחל, בחל, בחלק מחל, מי שמת (קנח:) מפרש כמוקת מי הם מוחוקיו, לווקנו מיוכשי הבעל הואיל ואחריותן עליו, או בחזקת יורשי האשה שהיו שלה (שם). כתובה. מנה מאתים ותוספת שראויין לבא לה משל בעל, בחוקת יורשי הגעל (שם). ובלבד שתהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון. ולא על של יכם (לקמן גב. וכתובות נג:).

תום' חד מקמאי

. ספק או סבא וספק בנכסי יבם חולקין:

מתניתין שומרת יבם שנפלו לה נכסים מודים ב"ש וב"ה שמוכרת ונותנת וקיים מתה מה יעשו הכחורתה ורוכמית יעשו בכוזובוזוי ובנכסים הנכנסין והיוצאין עמהם ב״ש אומרים יחלוקו וב״ה אומרים נכסים בחזקתן וכתובתה בחזקת יורשי הבעל נכסים הנכנסים והבלי נכס הוכנס ב והיוצאים עמהן בחזקת יורשי האב וה״ה לנצ״ב שהן בחזקת יורשי הבעל סדין כתובתה ואע"ג דגבי נפל הבית עליו ועל

זיקת